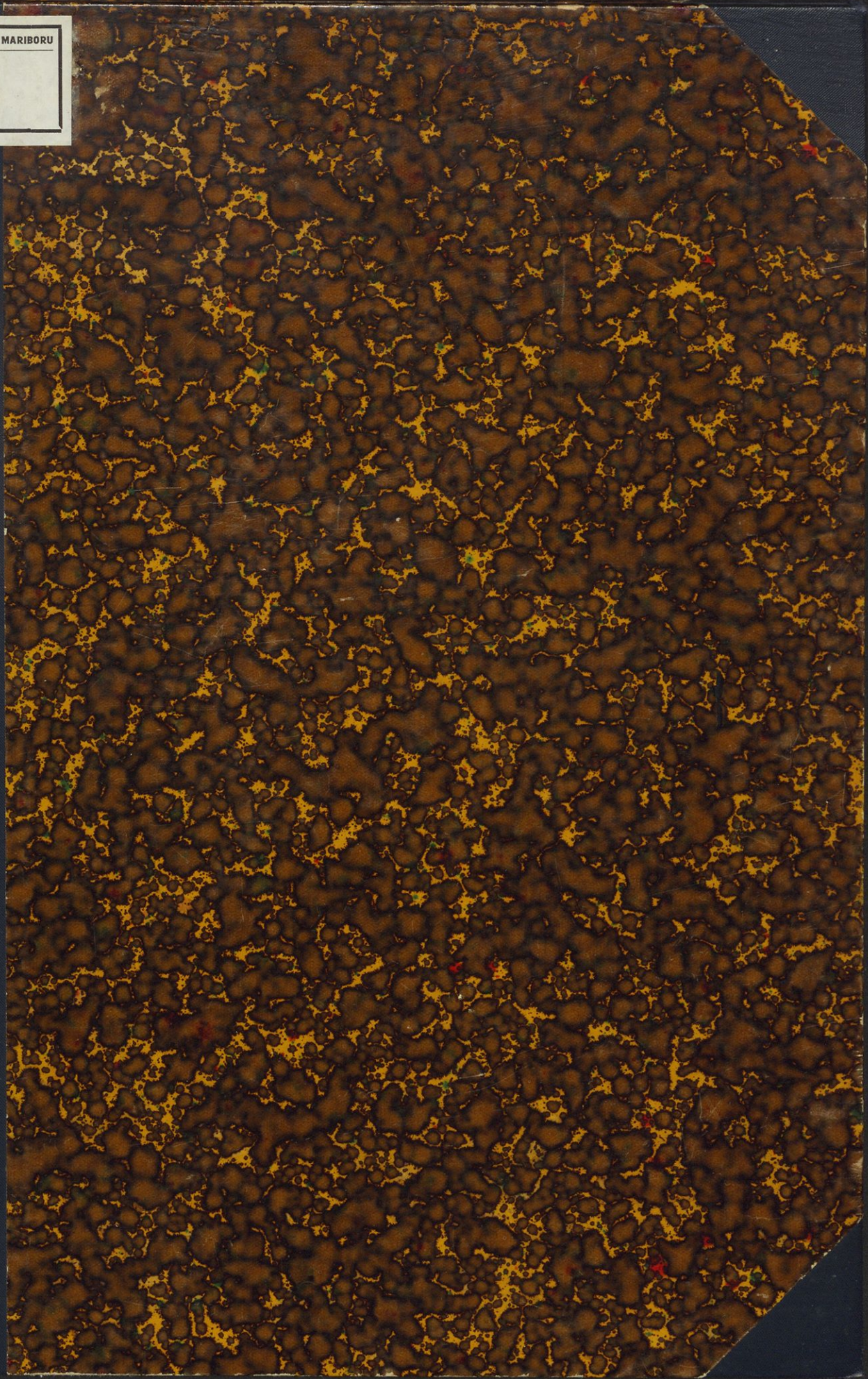

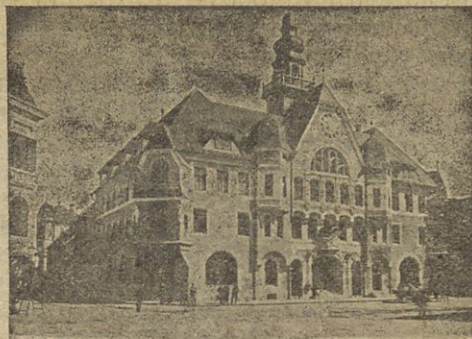
STUDIJSKA KNJIŽNICA V MARIBORU

II 364

Ptujčan

Volilno glasilo narodno-gospodarske
stranke za občinske volitve v Ptuj.

Vabilo na volilni shod

narodno-gospodarske stranke

ki se vrši v **sredo, dne 4. jan. 1928**
ob 20. uri (8. uri) zvečer v gostilniških
prostorih Narodnega doma.

Spored:

1. Poročilo nar. poslanca g. dr. L. Pivka o splošnem političnem položaju s posebnim ozirom na seljaško-demokratsko koalicijo.
2. Poročilo obl. poslanca g. L. Petovarja o delovanju oblastne skupščine s protestom zoper nove oblastne davščine.
3. Občinske volitve v Ptuj.

Vabimo pristaše, prijatelje in vobče ptujske volilce, kojim še bije zavedno narodno srce in so dovzetni za poštenost in resnico.

Volilni odbor.

Narodnim volilcem!

Pri zadnjih občinskih volitvah v Ptuj — 19. oktobra 1924 — so dobili združene slovenske stranke na skupno listo od 25 odborniških mandatov 20 mandatov; SDS 7, NSS 6, SLS 6, NRS 1. Nemci so dobili samo 4 odbornike, socialisti pa 1. Ptuj je častno pokazal, da je res slovensko mesto.

Slovenski občinski odbor je složno deloval in skoraj že končal triletno funkcijsko dobo. Po že izvršenem razpisu novih občinskih volitev so SLS-odborniki s pomočjo nemških odbornikov in socialista zahrbtno razbili slovenski občinski odbor ter priberali pri velikem županu v Mariboru na mesto izvoljenega slovenskega župana — gerenta, vse to v edino korist — Nemcev, ki sedaj računajo z glasovi oživiljenih renegatov na večino v občinskem odboru.

To je treba preprečiti, vsled česar pozivamo vse naše pristaše ter res narodne volilce, da glasujejo za **I. škrinjico**, t. j. **Narodno-gospodarsko listo!**

Ptujski Slovenci! Nemci so Vas v pred- in medvojni dobi vse brez izjeme: tako slovenskega uradnika, slovenskega trgovca, obrtnika in delavca zatirali in zaničevali; po našem osvobojenju so začasno prikrivali svojo nacionalno mržnjo, sedaj pa zopet zbirajo in organizirajo pod nemško okrilje svoječasne slovenske renegate in narodne mlačneže.

Zloglasne Ornikove metode ptujski Nemci danes zopet z vsemi silami uveljavljajo v sramoto ter narodno in gospodarsko škodo Slovencev.

10letnico majske deklaracije smo vsi Slovenci tudi v Ptuj nedavno radostno slavili, t. j. deklaracije, zoper katero je divje protestiral in Slovence na dunajskem dvoru denunciral takratni ptujski občinski odbor pod županom Ornigom in podžupanom I. Steudte st. — današnjim nosilcem kandidatne liste ptujskih Nemcev in nemčurjev!

Pribiti je treba dejstvo, da je nemški občinski odbor — tudi današnji nosilec nemške kandidatne liste — v svoji nacionalni zagrizenosti vodil gonjo zoper okrepitev slovenskega življa v Ptuj, osebno zoper nastavitvev slovenskega uradništva; tako je v občinski seji dne 13. novembra 1912 ptujski občinski odbor soglasno zahteval za ptujsko sodišče izključno — nemške sodnike.

Spoštujemo seveda vse prave in poštene Nemce, ne smemo in ne bomo pa trpeli, da lovijo za nemško listo glasove mlačnih ali gospodarsko odvisnih — Slovencev.

Ne moremo pozabiti, da je današnji nosilec SLS-liste kot takratni državni poslanec častno in uspešno propagiral majsko deklaracijo, da pa je sedaj po preteku 10 let s pomočjo nemških občinskih odbornikov imenom SLS-organizacije v Ptuj izprosil razpust prvega slovenskega občinskega odbora v Ptuj.

Vabimo vse Slovence, katerim je res za narodno čast in veljavo v Ptuj:

»Glasujte v I. škrinjico!«

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Dr. Ljud. Pivko:

Mešanci.

Javljajo se v Ptuj zopet in nekateri bi jim radi še pomagali.

Z njimi se veže samo, kdor jih ni gledal pred vojno. Morebiti tudi oni, ki imajo kurjo pamet, enodnevni spomin.

Ali ste slišali leta 1906. kaj o govoru dr. Plachkija v Ptuj in opazovali morebiti besne izraze in burno odobravanje ptujske nemškutarske mase, ki jo je izzval govornik na večno borbo proti Slovenstvu? Kdor je gledal dve leti pozneje prizore ob

skupščini Ciril-Metodove družbe, ta mora vedeti, kdo so Ptujčani. S kako preciznim programom je nemško mesto zastrupljalo okolico z žganjem, in potem vleklo nase s podkupovanjem in laskanjem demoralizirane ljudi! Kakor môra na bolnikovih prsih je tiščala ptujska organizirana nemška volja na ves okraj, in ta okraj se je s krčevitimi mnogoletnimi borbami jedva rešil verig, koje mu je pripravljala navidezna gospodarska sposobnost Ornikove klike s pomočjo »Štajerca« in denarnih podpor, nabranih po Avstriji in Nemčiji v svrhu germanizacije. Potovalni učitelj »Schulvereina« je pripovedoval leta 1907. v Ptuj, da je preteklega leta vrgeł samo Schulverein 228.000 kron k nam — in to je bil takrat denar! V »Novem Slovenskem Štajercu« v II. letniku št. 5 čitamo poročilo, da so kupili Nemci neko našo propalico za 25-kron, in zopet so imeli enega Nemca več. Tam se tudi poroča na temelju Südmarkinega poročila, da so kupili študenta, ki je dobil 100 kron. In tisti študent je postal pozneje sodnik in je za nekdanjih Judeževih 100 kron bil vedno nemškutar!

To so metode!

In take metode so v Ptuj zopet oživele. Glasovi za nemškega kandidata 11. septembra, nabrani po okolici in v Halozah, so stali povprečno po 25 Din. Po ceni so propale alkoholizirane duše, kaj ne?

He, kaj ne veste več, slovenski župani, kako vas je obdeloval Ptuj. Ni še 20 let, ko si je praktikant na glavarstvu (Rudolf baron Steeb) upal klicati župane, ki niso hoteli sprejemati nemških aktov, vsakih 14 dni na uradni dan, ter hotel ustno razpravljati z njimi, ker ni hotel ali ni znal pisati slovenski. »Zavoljo bedastega plemiča da bomo letali v Ptuj?« Markovski Vršič se je uprl in drugi tudi.

Jedva smo si nekoliko oddahnili.

Ali mislite, da so ostanki nekdanjega nemštva v Ptuj nekaj boljšega?

Kdo ima kaj interesa na tem, da se sodrgi iz mešanega plemena povrne oblast nad mestom?

Kdo ima kaj interesa na kompromisih s to nemoralno družbo, s potvorjenimi ptujskimi nemškimi nacionalisti? Poglejte si poedine stare nemške družine v Ptuj, ki jih je sram njihove narodne družbe!

E, bogme, jaz še pomnim živo ptujske batine, pomnim tudi pljunke na lice in obleko sedaj že pokojnega narodnega duhovnika iz Št. Vida, ki so ga Ptujčani ob mobilizaciji počastili na svoj slaven način. Nasledniki so pa menda mnogo, mnogo pozabili!

Kurja pamet? Nezanje? Interesi? Kupljenost?

Vrzite, Ptujčani, ob volitvah nemškutarsko sodrgo ob tla! Vrzite tudi tiste, ki se s sodrgo družijo!

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Občinsko gospodarstvo.

Kdo nosi odgovornost za gospodarstvo ptujske občine zadnjih treh let?

Pred nami leži zapisnik z dne 5. julija 1924, katerega so lastnoročno podpisali zastopniki samostojne demokratske stranke, narodnosocialne stranke, radikalne stranke in slovenske ljudske stranke, toraj zastopniki vseh slovenskih strank v Ptuj. Slovesno potrjen sporazum teh slovenskih strank se glasi v glavnem tako-le:

»Imenovane stranke stvorijo za občinske volitve, ki se imajo vršiti za mesto Ptuj leta 1924. eno-

ten blok pod imenom »Gospodarsko-socijalen blok«, s skupno kandidatno listo v svrhu, da prevzamejo vodstvo poslov ptujske mestne občine v svoje roke z namenom ugraditi jugoslovanski značaj mesta in postaviti mesto na gospodarsko na zdravo podlago.« Vse koalirane stranke so na podlagi tega sporazuma vodile posle mestne občine ptujske od leta 1924. naprej do novih volitev v polnem soglasju. Vse stranke so se tudi zavedale, da odgovarjajo skupno za mestno gospodarstvo, ker so se obvezale postaviti ga na zdravo podlago. V vse odseke smo pa pritegnili tudi nemške odbornike in edinega v mestnem odboru se nahajajočega socialista. Bile so toraj v pravnem, v upravnem, gospodarskem in finančnem odseku zastopane vse, v gospodarsko-socijalnem bloku združene slovenske stranke, pa tudi nemška stranka in socijalistična stranka.

V odsekih, kakor tudi v plenarnih sejah občinskega sveta, so se skozi celo triletno dobo storili vsi sklepi gospodarskega značaja s o g l a s n o! Za gospodarstvo mestne občine v zadnjih treh letih odgovarjajo toraj jednakomerno

vse stranke!

Demokratska stranka te odgovornosti nikdar ni odklanjala, vemo pa tudi, da so se zlasti zastopniki te naše stranke vso dobo trudili resno in z vso požrtvovalnostjo urediti prejšnje napake in spraviti mestne izdatke v sklad z mestnimi dohodki. Po zaslugi zastopnikov naše stranke so bili predloženi prvi realni letni proračuni in so se izdelovali pravilni računski zaključki. Ustvarili smo bazo za redno gospodarstvo na podlagi teh proračunov in računskih zaključkov. Da je gospodarstvo urejeno, dokazuje najbolj dejstvo, da tudi sedanji gerent in gerentski sosvet ni mogel storiti drugega, kakor, da je o d o b r i l po zastopnikih naše stranke predloženi računski zaključek. Proračun za bodoče leto je pa istotako kratkomalo kopiral po naših proračunih.

Glavno naše načelo je bilo: štediti, štediti in zopet štediti! Tega načela se moramo držati tudi v prihodnje, ako nočemo s povišanjem doklad še bolj obremeniti prebivalcev našega mesta.

Socijalisti kriče sicer za te občinske volitve **po združitvi revnih Slovencev in revnih Nemcev** proti razredu bogatih Slovencev in Nemcev!

Tudi mi kličemo: Združite se vsi Slovenci, pa ne proti Slovincem — v Ptuj ni razlike med bogatimi in revnimi Slovenci, žalibog je revna velika večina Slovencev. Kapital je skoraj izključno v rokah Nemcev in proti njim bijemo Slovenci še vedno ne samo narodnostni, temveč še bolj gospodarski boj.

Podtika se nam, da smo odgovorni za nerednost v mestni upravi. Kdo pa je nastavljal definitivno uradnike, ki so zlorabljali svojo službo in pričeli krasti, ko je bil na magistratu še socijalistični župan? Združene slovenske stranke so morale prevzeti upravo, kakoršna je bila. Saj ni bilo mogoče kratkomalo odpustiti definitivno nastavljenih uradnikov in obremeniti občino s pokojninami, predno se je uradnikom dokazala krivda.

In kdo je razkrinkal zločince na mestnem uradu, ako ne zastopniki naše stranke?

Ali nismo skrbeli za stalno kontrolo knjigovodstva in blagajne? Na naš predlog se je uvedla stalna kontrola po strokovnjaku ravnatelju Mestne hranilnice. Ali je naša krivda, da je bil zločinec bolj prefrigan, kakor strokovnjak? Zakaj pa niso nerednosti odkrili že v prejšnjih dobah?

Naša stranka je v svrhu rednega poslovanja že tudi davno zahtevala, da se imenuje uradni vodja, ki bi tudi nadziral uradništvo in vsa podjetja. Le druge stranke so se temu upirale iz razlogov štedenja.

Vzlic vsemu štedenju pa se je po zaslugi zastopnikov naše stranke takorekoč z rednimi dohodki izvedla elektrifikacija mesta. Z lastnimi dohodki je mesto plačalo napeljavo cestne razsvetljave in inštalacijo vseh mestnih hiš in podjetij. Dasiravno so ti izdatki znašali preko pol milijona dinarjev, smo odplačali v tej dobi še vse stare dolgove, tudi izvršili najpotrebnejša popravila stavb, uredili mnogo novih stanovanj, znižali doklade in je danes mesto takorekoč brez dolgov.

Prepričani smo, da pod nobenim drugim vodstvom ne bodo doklade nižje in popolnoma izključeno je, da bi se pri kakem drugem načinu gospodarstva mesto ne zadolžilo za visoke milijone.

Kdor je toraj za uvedbo visokih doklad, za najetje milijonskih posojil, le ta more grajati naše gospodarstvo, za katero radevolje nosimo odgovornost.

Mi pa nočemo ptujskega prebivalstva še bolj obremeniti! Smo za dobro gospodarstvo v okvirju možnih dohodkov.

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Rojaki — Slovenci!

»Hat noch seine Pakeln in Pragerhof und will schon Gemeinderat werden!«

Ta izrek starega Ptujčana v predvojnem mestnem svetu mi je prišel na misel, ko sem pregledoval kandidatne liste za bodoče občinske volitve in bogme — tudi danes bi veljal za marsikoga in v marsičem.

Mi Slovenci pa bi prodali za počen groš in pest časti vse, kar je bilo nekdanj naših pradedov, kar smo srkali iz maternih grudi in česar nas je učil lastni oče.

Značajnost, neustrašenost, jeklena volja in požrtvovalnost posameznikov je strgala stoletne verige, nam vrnila, kar so nam ugrabili požrešni tujci in nam dala svobodo, da si kujemo sami nadaljno usodo.

In kaj vidimo!

Neznačajnost, korupcijo in demagogijo, boj brata proti lastnemu bratu, sklepanje efijaltskih zvez z dednim sovragom lastnega rodu. Kam to vodi — menda ni težko uganiti.

Slovenci! Ali se še spominjate časov, ko je bila prepovedana v vsakem uradu in javnem lokalu v Ptuj — razven v trgovinah, kjer so privandrani tujci odirali naše prebivalstvo — slovenska beseda!

Prepovedano iz magistrata našim fantom priti ob času nabora v mesto s slovenskim trakom ali kakoršnikolim znakom, ki bi spominjal na našo trobojnico.

Prepovedano iz magistrata iti po mestu v sokolskem kroju, prepevanje slovenske pesni!

Iz magistrata organizirani tolovajski napadi na skupščinarje Cirila in Metoda in zavedne domačine!

Iz magistrata naročeni pobalinski pretepi vojnih aretirancev ob izbruhu vojne!

Iz magistrata pošiljane denunciacije zavednih Slovencev vojaškim oblastem, radi česar jim je grozila ječa in vislice, nezaslišane persekucije doma ostalih svojcev!

Ali še pomnite, da pri naših uradih ni bilo mesta za našega človeka, za Slovenca nobenega obrtnega dovoljenja itd. itd.

In še se najdejo ljudje, ki hočejo podpirati na prejšnjo našo nemškutarstvo, ki nam je prizadjalo toliko gorja, med katerim so še vedno iste propalice raznih ekov, ičev itd.

Ali se ne sramujete svojega slovenskega pokolenja! Zdramite se vendar, spoštujte svoj rod in se izkažite vrednim sinovom svoje nove in svobodne domovine.

Zavedajte se vendar, da gre v Ptuj nacionalni boj roko v roki z gospodarskim osvobođenjem naših ljudi in nas vseh ter vedite, da pomagajte do zmage tem idejam, če podprete pri bodočih volitvah njih nositeljico narodno-gospodarsko stranko in zaupate svojo krogeljico

I. škrinjici!

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Duševna dekadencia.

Morda ima vsak človek v svojem življenju, ako traja taisto daljšo dobo, momente, v katerih ga polomi. Slične momente kaže tudi zgodovina narodov; storili so se pogreški, ki so imeli neugodne posledice za sabo.

Zdi se mi, da imamo slično ero sedaj v našem postaranem mestecu.

Do letošnjega poletja je na primer mestna politika zadnjih dob kazala sliko razumnosti in velikopoteznosti.

Slovenske stranke so imele narodni blok, a se je tudi članom druge narodnosti dala prilika sodelovati.

Tej v resnici razumni in za nacionalno državo častni politiki se je zahvaliti, da smo se Slovenci dobro reprezentirali; takozvana nemško-gospodarska stranka pa je lahko pomagala pri delu.

Nedavno pa je zapustila člane SLS hladna prevdarnost, zvezali so se z neprijatelji narodne SDS ter padli svojemu glavarju v hrbet.

To kar so preje skozi leta skupno z nami napravili in blagoslavljali, so naenkrat v njegovi odsotnosti prokleli ter mu padli v nenavzoči »hrbet« v bratskem objemu z našimi rodnimi sovražniki.

V kratkem imamo nove volitve.

Storili smo vse, da bi rešili čast našega mesta na zunaj. Mi spoštujemo nemško nacijo in vemo, da je predvsem dober gospodarski delavec. Tudi zastopamo stališče, da jim pripada primeren vpliv na občinski svet, v kolikor je to za gospodarstvo mesta potrebno.

Brezpogojno pa imamo toliko časti in sebi kot narodnjaki, da dopuščamo le zveze med slovenskimi brati samimi. To našo roko pa so odklanjali dosedaj pristaši SLS in NRS, izvzemši NSS, ki ima z nami skupno listo.

Mi smatramo to postopanje za izraz dekadentnega častiželja in hlepenja po mandatih, ki bi jih pa mi morda dali na razpolago ob primernem postopanju, ko bi nam bila SLS v resnici zvesta.

Saj v političnem življenju morajo biti kompromisi — samo dostojni morajo biti.

»Sveto služimo sveti domovini!«

Kakor v tem se kaže slična dekadencia tudi drugod in pada direktno v oči pri obisku našega gledališča v letošnji seziji.

V tem oziru navedemo samo sledeči slučaj: Na dan rojstva Njegovega Veličanstva Kralja nas je bilo v gledališču k večjemu 30 oseb. Mesto, da bi se meščani kraja, nahajajočega se ob drugih državnih mejah, udeležili takega slavnostnega večera, da bi jih moralo znaten del odhajati radi pomanjkanja

prostorov, niso prišli niti oficijelni reprezentanti, niti prve glave naše družbe, niti, niti, niti — tisti reprezentant, ki je to vprizoritev povzročil.

Nikdar v življenju me ni pri srcu še tako zeblo, kot tokrat, ko sem gledal ob takem slavnostnem večeru tako prazno gledališče.

Drugače pa na vsak korak lojalnost, strpnost — na jeziku.

Je pač doba možganskih kislih kumar . . . ! Preide kakor je prišla.

In kaj nam kažejo kandidatne liste za občinske volitve?

Človek lastnim očem ne more verjeti! Cela vrsta mesalijans.

Nekaterniki so se dali vpisati v kandidatne liste kot kandidati, akoravno nikdar niso in nikdar ne bodo pripadali po svojem mišljenju dotičnim strankam.

Ali so jih privedli tje materijelni interesi? Ali pritisk — ali se jim je zmešalo?

In kedo vse agitira in kako? Ali smo še v Sloveniji? Ali pa smo že sprejeli globoko balkanske metode, ki jih na glas obsojamo sicer.

Dragi naš panonski Jeruzalem, ti se nahajaš momentano duševno v razvalinah!

Streznj se ob nastopu leta 1928. Spoznavaj sebe, voli po svoji vesti in po svojem razumu, ne sklepaj sramotnih kompromisov ter sledi tistim, ki te morejo po svojem intelektu in po svojem srcu voditi ideelno in materijelno v tvojo korist in čast.

Voli prvo škrinjico!

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Resnica in demagogija.

Pri prvih občinskih volitvah po preobratu, leta 1921., so nastopale le tri skupine, ki so si osvajale mesta v občinskem zastopu, in je izšla takrat iz boja najmočnejša socialno-demokratska lista, podprta od nekaterih obrtniških in nemškutarskih glasov. Prisvojila si je 11 mandatov, ter dosegla tudi svojega župana, Lozinšek Tomaža.

Na dugem mestu je bila sam.-dem. stranka z 7 mandati in na tretjem Nar. soc. z 6 mandati.

Poslednji dve stranki sta bili tistikrat v nekih strank. nasprotjih, tako, da so ostali socialdemokrati vedno v majoriteti. To številčno razmerje je trajalo tudi še pozneje po odstopu njih župana Lozinška vse do novih volitev v letu 1924.

Tokrat pa so nastopili pri volitvah tudi že Nemci z lastno listo. Pojavili so se tudi pripadniki SLS in NRS.

Dotedanji dve narodni struji v mestnem svetu sta uvideli še pravočasno resnost položaja, v katerega nas zamore privedi razdrapanost slovenskih strank v Ptuj, ter sta z pomočjo Jug. matice in dr. ustvarile narodni blok iz strank SDS, NSS, SLS in NRS.

Izid takratnih volitev je bil zadovoljiv. Blok je dobil 20 mandatov, Nemci 4 in socialdemokrati 1.

Ko stojimo danes ponovno tik pred občinskimi volitvami, imamo na volišču že 5 škrinjic. Naše slovenske stranke se niso mogle zediniti za enoten nastop.

Edino stranki SDS in NSS sta si bili te velike odgovornosti v svesti, poskušali sta vsestransko zbližanje ostalih narodnih strank, a zaman — strankarska strast in zagrizenost je bila tokrat pri nekaterih pol. faktorjih SLS in NRS močnejša od narodne zavesti. Kam naj to privede ob času, ko se pred nami mogočno in nemoteno dviga stari naš nasprot-

nik in skozi dolgo stoletno dobo naš tlačitelj — to bode pokazala najbližja bodočnost — ako narod in volilci sami še pravočasno ne izpregledajo.

Ko danes volilni letaki raznih strank obljubljajo vsa možna in nemožna zboljšanja razmer — predvsem, ko obljubljajo, da se cedi v bodoče volilem mleko in med iz občine — odpravo stanovanjske bede, humanitarne naprave, vodovod, zboljšanje šolstva, higijene in še sto in sto dobrot, zraven pa znižanje deloma tudi odpravo občinskih doklad in davščin — pri vsem tem pa hočejo ne samo podceniti, temveč povsem oblatiti delo dosedanjega občinskega odbora, smatramo za potrebno, da vsaj nekaj točk tega delovanja navedemo.

Prva tri leta so sedeli gg. sodrugi v mestnem svetu kot že zgoraj navedeno v takem številu, da so itak oni v vseh zadevah odločali. Njih večina je pač res uredila finančne razmere občine na ta način, da je odprodala več mestnih hiš, stavb, njiv in travnikov, ter s to vsoto odplačala nekaj dolgov. Storil se je tudi prvi proračun po preobratu, ki je prinesel občanom razne nove doklade in davščine, izkazujoč potrebščin nad 1,600.000 Din. Tekom kratkih treh zadnjih let se je še-le nam posrečilo, znižati potrebščine tako daleč, da izkazuje proračun za leto 1928 le še pičlih 1,000.000 dinarjev potrebščin.

Kaj več se v prvih treh letih pri danih razmerah ni moglo izvršiti. Niti na socialnem, niti na kulturnem polju, niti v splošno-gospodarskem interesu, če izvzamemo najnujnejše tekoče in neodložne potrebe.

Še-le pod vplivom in vodstvom naših zastopstev v poznejši dobi se je posrečilo dobiti Ptuj električno razsvetljavo, ki je bila že dolga leta potreba in želja vsega meščanstva. Da se je pa to zgodilo na združni podlagi in ne na račun občine, ima pa svoj razlog v tem, da se ni hotelo naprtiti občinskemu proračunu novega posojila ter obrestovanja in amortizacije istega, ker se po našem mnenju mora podjetje amortizirati samo, ne pa iz rednih občinskih dohodkov. Zasigurala pa se je občini pravica prevzeti podjetje vsak čas v svojo režijo oziroma last. Sicer pa so ravno ptujski občani in volilci združni člani podjetja, katerim je gotovo korist občine pri srcu preko svoje lastne in lahko vsak čas odločajo o Združni elektrarni.

Reševaje stanovanjsko vprašanje, se je pod nami — deloma tudi že pod gerentsko dobo — pričela akcija odprodaje, odnosno pozneje zamenjave vojašnic. V naši dobi se je zadeva izkristalizirala že tako daleč, da je dogovorjeni pogodbi manjkalo le še podpis ministra vojne. Da pa tega nismo dosegli, ni naša krivda.

Enako se nam je zgodilo pri nameravani zgradbi justičnega poslopja. Oziraje se na pretečo brezposelnost delavca in obrtništva in z ozirom na gospodarsko krizo smo hoteli pomagati na ta način, da bi občina zgradila na erarskem prostoru justično poslopje, stavbne stroške bi pa justični erar v primerni dobi let amortiziral. S tem bi bili istočasno omilili zdatno stanovanjsko bedo, ker bi mnogi prostori, v katerih se do danes nahajajo razni uradi, postali prosti za stanovanje.

Plače mestnih delavcev so bile po nas nastavljene tako, da so mestni delavci v splošnem mnogo bolje plačeni, kot kjerkoli v bližini privatni delavci, vsled česar so nam prihajale celo pritožbe privatnikov.

Proti brezalkoholnemu gibanju, ki ga hoče v bodoče skrbno gojiti socialdemokratska stranka, smo se menda pregrešili tistikrat, ko smo glasovali za kraj. potrebo gostilne današnjemu nosilcu 4. liste.

Tudi vodovod, kanalizacija, tlakovanje ulic, in drugo so vse načeta vprašanja, s katerimi se je dosedanjí odbor ponovno pečal v prepričanju, da morajo priti ta vprašanja do izvršitve.

Končno bi le še pripomnili, da pač nikdo danes ne verjame več v čudeže niti jih vršiti ne more, izvzemši Terezije Neumann v Krohnersreuthu; tako tudi noben bodoči mestni svet ne bode mogel izvršiti milijonskih sprememb (stavb itd.), ne da bi zvalil vse te ogromne posledice obrestovanja in amortizacij deloma na objekt, deloma na davkoplačevalca. Vse drugo so le prazne fraze in volilni manevri, na katere pa danes volilci več ne nasedajo.

V kolikor je gg. od nasprotnih strank gmotni položaj pri srcu, odnosno v kolikor čutijo socijalno, kaže že samo dejstvo, da se je posrečilo nekemu članu gerentskega sosveta že za leto 1928 v proračun zbiti davščino na dvovprežne kočije od 450.— na 250 Din, na enovprežne pa od 250.— na 100.— Din letnih, medtem, ko je predlagal trošarino na pivo od dosedanjih 75.— Din na 150.— Din od hl; nasprotno pa je ostal osamljen eden naših zastopnikov pri predlogu na znižanje najemninskega vinarja, ki znaša v Ptujú skupno s kanalsko pristojbino in vodarino 21% in zadene najhuje najšibkejšega. — Razumljivo, davek na vozila je odmerjen za boljše situirane sloje.

Konec. Kdor ne verjame frazam, kdor misli resno na prospeh našega gospodarstva v občini in pri posamezniku, kdor hoče pravično štiti tudi reveža in mu pomagati — kdor še ni pozabil **nemškega valpetskega biča**, ta pač ve, da najde sobojevnike edino v združení naši

I. škrinjici,

ki naj pokaže dne 8. januarja t. l. našo narodno zavednost in zavest za socijalno pravičnost. V združenju do zmag!

Ptuj, 29. decembra 1927.

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Spomini in refleksi.

Poletnega dne leta 1914 sem šel po Ptujskih ulicah — sredi »Herrengasse« me sreča Nemec trg. K., dober znanec, pristopi k meni in mi tiho šepne: »Gospod N., pazite se, ne hodite preveč po Ptujú, ker sem videl za Vas že podpisan »Haitbehl.« Smejal sem se v svesti, da nisem storil ničesar, kar bi moglo povzročiti te vrste posledice. Toda že par korakov naprej mi pride po ulici nasproti sprevod, ki me je pričel, da moj smeh ni upravičen — sredi ceste je korakal moj dobri tovariš O., roke zvezane z verigico, na vsaki strani po en žandar. Okoli njih pa rulja, banda nemških najetih pobalinov, vsekupaj slika najbolj živinske surovosti, do katere se je stopnjevala nemška nestrpnost in nacijsionalna gonja.

Pa je prišlo še hujše. Par dni pozneje srečam enak sprevod, toda hujši, grozovitejši, ogabnejši. Sredi rulje rjovečih pobalinov vkleknjen med žandari je stopal duhovnik o. Žirovnik, zvezanega svečenika pa je pobesnela banda zasramovala, tepla, metala na tla v blato, mazala z kolomazom celo križevo pot tja do kolodvora — temu prizoru je sledilo v teh dneh vrhunca nemške nadutosti stotine podobnih po vseh krajih, kjer je bil Slovenec-Slovan izročen na milost in nemilost nemški pesti in nemškutarskemu ovaduštvu: Duhovnik, učitelj, odvetnik,

delavec, kmet, narodna dama, zaveden otrok, brez razlike so čutili pest nemštva vsi, ki se niso uklonili.

In ravno v Ptujú in na Ptujskih ulicah so se odigravali najžalostnejši prizori te vrste, ravno v našem mestu je besnel Nemec pod Ornig-pašo najhuje.

Toliko v spomin onim, ki so bili takrat že v Ptujú, ter nujno informacijo vsem, ki so pozneje stopili na ta vroča tla.

Vse kar je nemštva v Ptujú, posebno pa zagriženega nemčurstva, vse to je bilo tukaj že leta 1914. Vsi ti so se udeleževali več ali manj aktivno v takratnem trpinčenju in zasledovanju slovenskega življa. Tisoč prizorov in dogodkov iz onih dob bi se moglo naštetí, tisoče izbruhov pobesnelega sovražnika, ki je takrat neomejeno gospodaril na tleh, z malo količino uradništva ter pomočjo najogabnejše izdajalske nemškutarije, ki je bujno cvela ter se v senci Ornikovega pašaluka šopirila po mestu.

Človek bi pričakoval, da smo danes po desetih letih svobode končno premagali žalostno stanje. In bi se grdo varal. Tisti ljudje, ki so takrat kamenjali nedolžne žrtve nemškega besa, ki so na najgrše načine kazali svojo nemškutarsko nadutost in zagriženost, isti ljudje se do danes niti za pičico niso spremenili. Apelirajo celo na zaupanje volilcev tega našega mesta in so njihova imena na vidnih mestih nemške kandidatne liste.

Slovenec pa? — ne vem — ne bom izvajal dalje teh izvajanj, eno le: žalosten bo spomin Iškarjotov, ki bi si drznili temu mučenemu narodu v tem mestu borb za svete narodne svetinje, na tem bojišču, ki je videlo leto 1908. in 1914., zopet zaprti nemški in nemškutarski jarem.

Volilec pa, ki je bil takrat tu in oni, ki je prišel pozneje, naj vpraša svojo veš, ta mu bo pokazala brezdvomno, da je tukaj mesto za njegove kroglice le v **prvi škrinjici**.

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Drobne novice.

Enega naših najmlajših radikalov je zadela pred par dnevi huda nesreča. Na lovu za zadnjimi petimi glasovi za radikalno listo mu je dobil najboljši konj tako hudo nadoho, da resno ogroža ta huda bolezen njegovo radikalno prepričanje. Vendar upamo, da še ta dogodek sicer slabe in itak nadušljive radikalije ne bo popolnoma uničil.

Vremensko poročilo.

Vkljub hudemu snegu je nastopila huda notranja vročina. Le nekatere radikalne prvake malo zebe, ker se boje, da je štev. 45 cifra z neumevnim integranom.

Iščejo se poštenjaki.

Srečata se stara prijatelja. Z velikim začudenjem vpraša prvi drugega, kako je vendar mogel podpisati NRS listo. Vprašanec odvrne, da je moral to storiti, vendar pa te stranke volil ne bode. Prijatelj se čudi še bolj, kako je to združljivo s tvojo poštenostjo, saj te vendar veže častna beseda, narkar mu ta odgovori: »Potem bomo videli, kje so večji poštenjaki, ali jaz, ki ostanem zvest svojemu prepričanju ali tam, kjer so me posilili.«

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti.

Naši kandidati.

I. Narodno-gospodarska stranka.

Kandidati za odbornike:

1. Dr. Franjo Šalamun, odvetnik, Srbski trg.
2. Franjo Lenart, veletržec in posestnik, Srbski trg.
3. Alojzij Breclj, kavarnar, Prešernova ulica.
4. Dr. Ivan Fermevc, odvetnik in posestnik, Kolodvorska cesta.
5. Anton Blažek, knjigovodja, Prešernova ulica.
6. Josip Gorup, šolski nadzornik, Florjanski trg.
7. Mirko Ogorelec, ravnatelj pletarne, Na skritem.
8. Anton Medved, branjar, Panonska ulica.
9. Dr. Matija Mrgole, zdravnik, Slomškova ulica.
10. Franc Mahorič, posestnik in gostilničar, Vseh svetnikov ulica.
11. Anton Ozvald, inženjer, Kolodvorska cesta.
12. Anton Žveglič, častnik v p., Slomškova ulica.
13. Franc Arnejčič, čevljar, Cankarjeva ulica.
14. Janko Likar, zasebni uradnik, Razlagova ulica.
15. Dr. Alojzij Visenj, odvetnik in posestnik, Kolodvorska cesta.
16. Ivan Brumen, delavec, Murščeveva ulica.
17. Franc Podgoršek, mesar, Slovenski trg.
18. Julij Wagrاندl, posestnik in gostilničar, Prešernova ulica.
19. Ciril Tušek, trgovec, Prešernova ulica.
20. Davorin Šterk, učitelj, Slomškova ulica.
21. Anton Ribič, davčni uradnik, Ljutomerska cesta.
22. Leopold Orel, gostilničar, Panonska ulica.
23. Jože Kogej, kanlist, Ljutomerska cesta.
24. Hinko Krič, trgovec, Ljutomerska cesta.
25. Franc Makoter, železniški uradnik, Prešernova ulica.

Kandidati za namestnike odbornikov:

1. Florijan Hlede, trgovec, Slomškova ulica.
2. Dr. Matej Senčar, odvetnik, Srbski trg.
3. Dragotin Kveder, šolski nadzornik, Ljutomerska cesta.
4. Hinko Korenjak, sedlar, Dravska ulica.
5. Dr. Vladimir Muha, sodnik, Ljutomerska cesta.
6. Blaž Job, železničar v p., Ormoška cesta.
7. Konrad Čeh, meroizkusnik, Murščeveva ulica.
8. Franc Urabančič, trgovec, Krekova ulica.
9. Vladimir Kalinger, davčni uradnik, Kremljeva ulica.
10. Jurij Sluga, pravnik, Kolodvorska ulica.
11. Josip Ramšak, pek, Slomškova ulica.
12. Edvard Praprotnik, učitelj, Prešernova ulica.
13. Anton Vaupotič, trgovec, Ljutomerska cesta.
14. Štefan Job, izvršilni uradnik, Prešernova ulica.
15. Josip Renko, delavec, Panonska ulica.
16. Dr. Anton Gosak, odvetnik in posestnik, Frankopanska ulica.
17. Ivan Snoj, trgovec, Krekova ulica.
18. Bogomir Christof, zasebni uradnik, Kolodvorska cesta.
19. Alojz Kostanjevec, trgovec, Aškerčeva ulica.
20. Janko Pertot, učitelj, Panonska ulica.
21. Franc Toplak, posestnik, Na mestni vrh.
22. Jožko Sagadin, posestnik in mizar, Vrazov trg.
23. Miško Negelschmid, železniški uradnik, Hrvatski trg.
24. Andrej Kolednik, delavec, Na skritem.
25. Ivan Ljavec, zasebni uradnik, Kremljeva ulica.

Pooblaščen zastopnik liste: dr. Franjo Šalamun, odvetnik, Srbski trg; njega namestnik: Franc Lenart, veletržec in posestnik, Srbski trg.

Ptujska.

Ta-le ni izmišljena, temveč resnična.

Nekako pred vojno je gostoval v Mariboru znameniti pevec Slezak. Ptujčani so se tudi peljali kakor vselej, kadar je bilo potrebno podpreti nekaj nemškega, Slezak! Če je pa angažiran že toliko let na Dunaju!

Slučajno sem se vozil iz Ptuja v Maribor v vagonu, polnem živahnih, glasnih, razposajenih Ptujčanov, renegatov in Nemcev. Nekdo si je dovolil dovtip — Ptujčani so na svoj način šaljivi — kako muziko bi preredili, če bi Slezak pel češki. Umetnikovo ime mu ni dalo miru. A dobil je odgovor, da bi se Plachki vendar ne vozil poslušati, ako bi sigurno ne vedel, koga bo slišal. »In če Slezak nič vkup ne spravi, bomo mi eno dali«, je grozil nekdo drugi. Ker se nihče ni smejal šaljivi grožnji, se je govornik začel sam krohotati: »Slezaku bomo pokazali! Naj le spozna Ptujčane! Der böhmische Dudelsackpfeifer!«

Slezakovo ime jim še vedno ni dalo miru. »Pa saj nosi polovica Dunajčanov češka imena!«

Naše možaki niso mislili. Med temi Ptujčani jih ni niti tretjina, ki bi se smela ponašati z nemškimi imeni, v dobi, ko so fungirali kot odborniki »Nem-

škega društva za Ptuj in Rogatec« poleg Jelouschegga in Maksa Straschilla gospodje Stonjšek, Miglič, Foršnik, Plachki in slični možje, ki so vsi »Kerndeutsch«.

morem povedati. Nekaj je pa izdal Slezak sam.

Kako so Ptujčani manifestirali v Mariboru, ne šestim dni po mariborskem nastopu pripoveduje Slezak v »Neue Freie Presse« Dunajčanom o svoji aferi s Ptujčani. Slezak pravi, da se mu je po programu predstavila deputacija iz Ptuja, ki mu je čestitala »kot izvrstnemu pevcu . . .«

»Vi, gospod Slezak, požete zares čudovito lepo!« . . .

»Aber gehens! Stvar ni tako huda!« jim pravi Slezak.

»Aber wirklich wahr, Herr Slezak!« Ptujčani so vztrajali ob svoji laskavi hvali. »Mi v Ptuj imamo tudi dobre pevce, toda takega, kakoršen ste Vi, bi menda težko našli . . .«

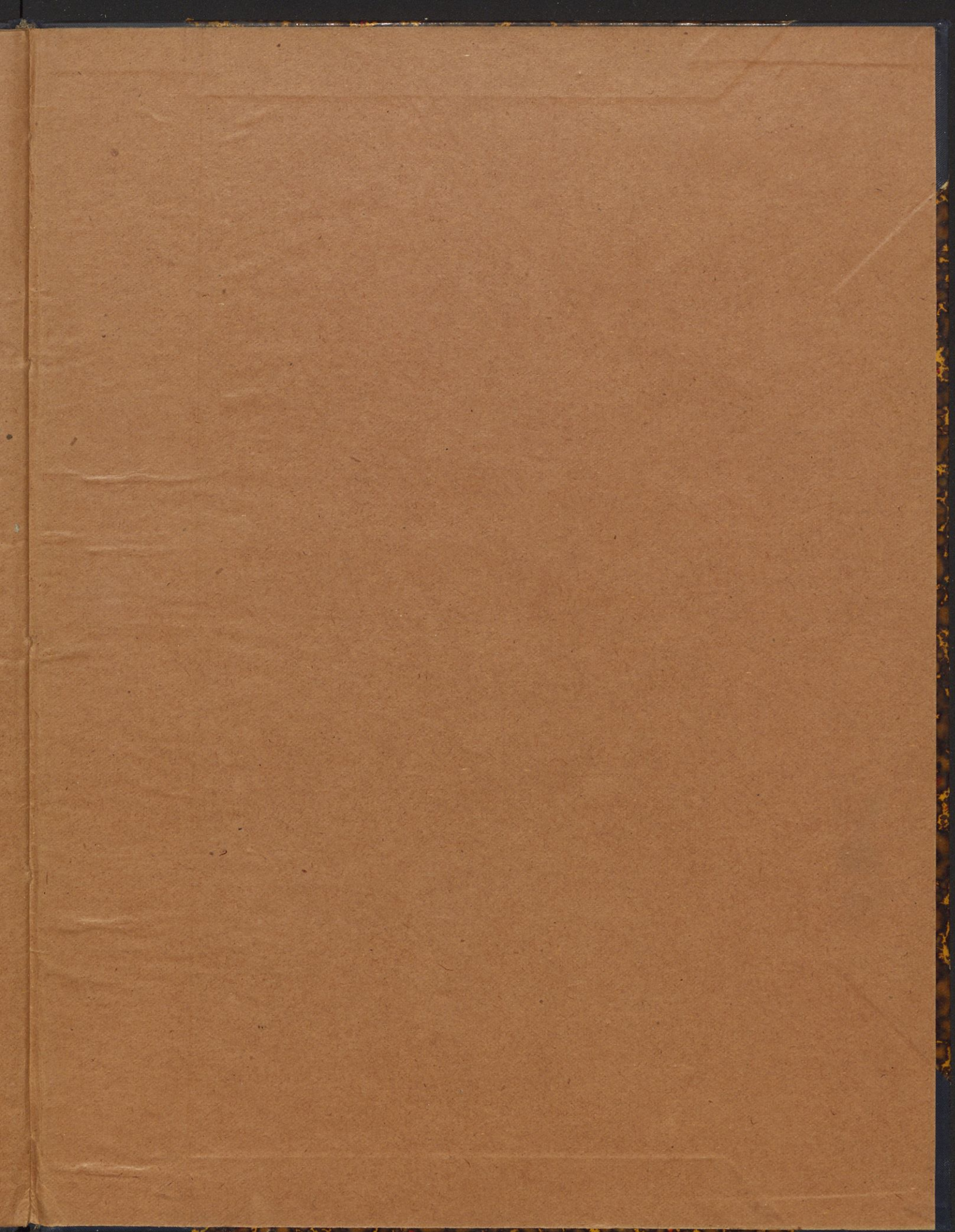
»Aber gehens! Kako da ne?«

»Wirklich wahr, Herr Slezak. Čisto odkrito Vam priznavamo, da takega ni med nami.«

Ptujčani hvalijo Slezaka in sebe in niti ne čutijo v odgovorih, da se Slezak šali z njimi.

Dunajčani so se pa lahko zabavali na račun dobrodušnih ptujskih nemških pevcev.

Pivko.

Univerzitetna knjižnica Maribor

SR

II 364

000512572

COBISS